

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Franciscyho a členov senátu JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Daniely Sučanskej, v právnej veci žalobkyne **M.**, bývajúcej v O., zastúpenej JUDr. A., advokátom so sídlom v K., proti žalovanému **M.**, bývajúcemu v D., **o určenie, že pracovný pomer trvá**, vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 4 C 160/2003, na dovolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. júna 2007 sp. zn. 9 Co 53/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Kežmarok rozsudkom z 29. októbra 2004 č.k. 4 C 160/2003-72 určil, že pracovný pomer medzi žalobkyňou a žalovaným, založený pracovnou zmluvou z 19. februára 2003 trvá; žalovaného zaviazal nahradiť žalobkyni trovy konania. Vychádzal z toho, že pre skončenie pracovného pomeru nie je postačujúce, aby zamestnávateľ v právnom úkone prejavil vôľu skončiť so zamestnancom pracovný pomer; tento úkon sa musí dostať do sféry zamestnanca. Žalovaný v danom prípade ale nepreukázal, že by žalobkyni bol oznámený jeho úkon, ktorým chcel so žalobkyňou v skúšobnej dobe skončiť pracovný pomer.

Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 17. júna 2005 sp. zn. 2 Co 123/2005 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania.

Na dovolanie žalobkyne Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 28. februára 2007 sp. zn. 4 Cdo 242/2005 zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 17. júna 2005 sp. zn. 2 Co 123/2005 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení odvolaciemu súdu vytkol, že v danej veci nerozlišoval medzi dobou a lehotou a nedodržiaval ani zákonnú terminológiu ustanovenia § 45 Zákonník práce, ktoré upravuje skúšobnú dobu, a nie „skúšobnú lehotu“. V ústnej forme urobené skončenie pracovného pomeru v skúšobnej dobe má právne účinky, pokiaľ bolo oznámené druhému účastníkovi (právne účinky skončenia pracovného pomeru nemožno spájať s prípadným dodatočným písomným potvrdením). Len v takom prípade začne plynúť dvojmesačná lehota v zmysle § 77 Zákonníka práce na uplatnenie nároku z neplatného skončenia pracovného pomeru. Pokiaľ odvolací súd vychádzal z iného právneho názoru, tento bol nesprávny, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods.1, 2 O.s.p.).

Krajský súd v Prešove v ďalšom konaní rozsudkom z 21. júna 2007 sp. zn. 9 Co 53/2007 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Vychádzal z toho, že v prejednávanej veci bola podaná žaloba na určenie, že pracovný pomer trvá. Podmienkou procesnej prípustnosti takejto žaloby je preukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Tento záujem je daný len ak požadované určenie je objektívne spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty žalobcu, alebo ohrozenia jeho práva. Na základe žaloby o určenie, že pracovný pomer trvá, nemožno ani ako predbežnú otázku posudzovať otázku platnosti rozviazania pracovného pomeru, ak žaloba o neplatnosť skončenia pracovného pomeru nebola podaná dotknutým účastníkom v lehote uvedenej v § 77 Zákonníka práce. V danom prípade žalobkyňa takýto naliehavý právny záujem nepreukázala. Výsledkami vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalovaný v skúšobnej dobe 28. mája 2003 doručil žalobkyni oznámenie o skončení pracovného pomeru. Žalobkyňa nepodala v zákonnej dvojmesačnej prekluzívnej lehote žalobu o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru v skúšobnej dobe. Zmeškanie tejto lehoty nemožno obchádzať žalobou o určenie, že pracovný pomer trvá. Z toho odvolací súd vyvodil, že žalobkyňa nepreukázala existenciu jej naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Keďže žalobe žalobkyne nemožno za takéhoto stavu vyhovieť, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 224 ods. 2 a § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Žiadala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Odvolaciemu súdu vytkla, že sa neriadil právnymi závermi zrušujúceho rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2007 sp. zn. 4 Cdo 242/2005. Vyslovila nesúhlas so záverom odvolacieho súdu, že žalovaný preukázal doručenie oznámenia o skončení pracovného pomeru žalobkyňi. Odvolací súd sa nevysporiadal s rozpormi vo výpovedí svedka G. a uspokojil sa s jeho písomným stanoviskom, ktoré bolo predložené súdu.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne navrhol dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Občiansky súdny poriadok umožňuje účastníkovi podať dovolanie len z tých dôvodov, ktoré sú taxatívne uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p. Dovolanie môže byť podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. V dovolaní uplatnený dovolací dôvod neposudzuje dovolací súd len podľa toho, ako bol označený, ale podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 v spojení s § 243c O.s.p.). Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uvedenými dovolacími dôvodmi, vrátane ich obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania vymedzenými v § 237 O.s.p. a inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci neboli v dovolaní namietané procesné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. a ani tzv. iné procesné vady konania majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; existencia väd tejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Žalobkyňa v dovolaní tvrdí, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), a to najmä v dôsledku

nerespektovania právneho názoru vysloveného v skoršom (zrušujúcom) rozhodnutí dovolacieho súdu. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Zo spisu vyplýva, že dovolateľka si dostatočne neuvedomuje, že Krajský súd v Prešove svoj zmeňujúci (žalobu zamietajúci) rozsudok z 21. júna 2007 sp. zn. 9 Co 53/2007 založil na dvoch samostatných právnych záveroch, pričom každý z nich bol sám o sebe dôvodom na zamietnutie žaloby. Prvým – z pohľadu dovolacieho súdu primárnym – dôvodom bolo, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na podaní žaloby o určenie trvania jej pracovného pomeru (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Druhým – sekundárnym – bolo, že žalovaný platne skončil so žalobkyňou pracovný pomer v skúšobnej dobe.

Podľa § 80 O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a/ o osobnom stave, b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva, c/ o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. musí byť kvalifikovaný – naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností, čo pre žalobcu znamená nevyhnutnosť tvrdiť a preukázať skutočnosti, z ktorých vyvodzuje existenciu tohto svojho právneho záujmu. Žalobca ale nemôže mať naliehavý právny záujem v zmysle uvedeného ustanovenia, pokiaľ sa ochrany práv môže domáhať žalobou na plnenie alebo ak k odstráneniu neistoty slúžia osobitné právne postupy upravené v príslušných právnych predpisoch.

Prípady osobitného postupu v zmysle vyššie uvedeného vyplývajú tiež z § 77 Zákonníka práce. V zmysle tohto ustanovenia neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou, okamžitým skončením, skončením v skúšobnej dobe alebo dohodou môže zamestnanec, ako aj zamestnávateľ uplatniť na súde najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť.

Uvedené ustanovenie (§ 77 Zákonníka práce) priznáva účastníkom pracovnoprávneho vzťahu možnosť uplatniť na súde neplatnosť zrušovacieho prejavu druhej strany tohto vzťahu; tým je však zároveň – z aspektu § 80 písm. c/ O.s.p. – vylúčené, aby sa niektorý z nich z rovnakého právneho dôvodu (základu) žalobou podanou v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. domáhal proti druhému účastníkovi určenia, že pracovný pomer trvá (rozhodnutie o takejto určovacej žalobe by predpokladalo prejudiciálne posúdiť platnosť alebo neplatnosť skončenia pracovného pomeru).

Právo účastníka pracovnoprávneho vzťahu domáhať sa určenia neplatnosti zrušovacieho prejavu uvedeného v § 77 Zákonníka práce zaniká márnym uplynutím dvojmesačnej lehoty. Pokiaľ neplatnosť skončenia pracovného pomeru podľa § 77 Zákonníka práce nebola vyslovená právoplatným rozsudkom, treba vychádzať z toho, že pracovný pomer bol skončený platne; na podaní žaloby o určenie trvania tohto pracovného pomeru nemôže mať žalobca v takom prípade naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ O.s.p.) a tento nedostatok predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý jeho určovacia žaloba nemôže obstať a treba ju bez ďalšieho zamietnuť.

Z uvedeného vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožnil s dovolacou námietkou, že odvolací súd neposúdil správne otázku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení. Dovolacie konanie má prieskumnú povahu, dokazovanie sa v ňom vykonáva, a preto je vylúčené, aby dovolací súd prehodnocoval hodnotiace skutkové závery odvolacieho súdu. Uvedené platí aj o závere odvolacieho súdu, že právny úkon žalovaného, ktorým prejavil vôľu skončiť so žalobkyňou pracovný pomer, sa dostal do dispozičnej sféry žalobkyne. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu odvolací súd správne dospel k názoru, že žalobkyňa v danom prípade nepreukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.), a v jeho absencii videl rozhodujúci dôvod pre zamietnutie žaloby. So zreteľom na prvoradosť tohto dôvodu zamietnutia žaloby (procesnej neprípustnosti žaloby) už ani v dovolacom konaní nemalo žiadne opodstatnenie skúmanie vecnej stránky podanej žaloby.

Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že viazanosť odvolacieho súdu právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v zrušujúcom rozhodnutí (§ 243d ods. 1 druhá veta O.s.p.), má svoje limity. Pokiaľ ide o otázku splnenia procesnej podmienky prípustnosti určovacej žaloby (§ 80 písm. c/ O.s.p.) treba uviesť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky vo vzťahu k nej

v rozsudku z 28. februára 2007 sp. zn. 4 Cdo 242/2005 žiadny právny názor nevyslovil. So zreteľom na dôvod, pre ktorý bolo treba dovolanie zamietnuť, nezaoberal sa dovolací súd tými dovolacími námietkami, ktoré z hľadiska uvedeného dôvodu boli irelevantné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne rozsudkom (§ 243b ods. 4 O.s.p.) zamietol, lebo nie sú dané dôvody dovolania a nezistil ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 4 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na rozhodnutie o náhrade trov dovolacieho konania (§ 151 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. decembra 2008

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková